

**UCHWAŁA NR XXXI/279/2013
RADY MIEJSKIEJ W NOWEJ DĘBIE**

z dnia 17 kwietnia 2013 r.

w sprawie uchwalenia Miejsko - Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Dęba na lata 2013-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591¹⁾), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135²⁾), **Rada Miejska w Nowej Dębie uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Miejsko - Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Dęba na lata 2013 - 2015, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nowa Dęba.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem uchwały sprawuje Komisja Statutowo - Organizacyjna, Spraw Społecznych i Etyki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Wojciech Serafin

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008r. Nr 180, poz.1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009r. Nr 52, poz.420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134 poz. 777, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 567, z 2013 r. poz. 153.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 154

***„ Miejsko - Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Nowa Dęba na lata 2013-2015 ”***

Nowa Dęba, 2013 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Diagnoza problemowa z analizą SWOT	5
I.I. Problem bezrobocia	7
I.II. Przyczyny korzystania ze świadczeń	8
I. III. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	10
II. Podstawy prawne warunkujące podjęcie działań w ramach Programu Wsparcia Rodziny	13
II.I. Cele główne i szczegółowe Programu	15
II.II. Adresaci	19
II.III. Realizatorzy i partnerzy	19
III. Prognozowane rezultaty realizacji Programu	20
III.I. Monitoring, ewaluacja oraz źródła finansowania Programu	21

Wstęp

Rodzina stanowi podstawową komórkę społecznej struktury, jest pierwszym środowiskiem kształtującym młodego człowieka, który uczy się otaczającego go świata. To rodzina przekazuje dziecku wartości, tradycje, formuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Właśnie dlatego tak istotne jest prawidłowe funkcjonowanie i profilaktyczne wspieranie rodziny na wielu jej płaszczyznach. Każdy z członków rodziny pełni w niej wiele ważnych ról i pozostaje z jej członkami w systemie wzajemnych powiązań (np. emocjonalnych, ekonomicznych, opiekuńczych itp.). Rodzina tworzy szczególną i odrębną jakość, jest sama w sobie systemem, który funkcjonuje jak zintegrowany organizm, zmieniający się w czasie i realizujący określone funkcje: emocjonalno – ekspresyjną, seksualno – prokreacyjną, opiekuńczo – wychowawczą, kontrolno – nadzorującą, materialno - ekonomiczną.

Pożądana jest sytuacja, by dziecko przychodziło na świat w rodzinie, która otacza je opieką, stwarza prawidłowe warunki rozwoju, zapewnia dobre wychowanie, umożliwia dorastanie we właściwej atmosferze i wkraczanie w dorosłość. Jednak zdarza się, że życie nieraz niesie ze sobą inny scenariusz. Niejednokrotnie rodzina nieradzi sobie, a wszelkiego rodzaju patologie w jej funkcjonowaniu są często przyczynami wielu negatywnych zjawisk, w tym m.in. uzależnień, przestępczości, ubóstwa, marginalizacji społecznej, niewydolności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Wspieranie rodziny oraz w miarę możliwości wczesna interwencja i pomoc w rozwiązywaniu różnych problemów, mogą przyczynić się do eliminowania lub ograniczania skali negatywnych zjawisk i przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej.

Rodzina funkcjonuje w społecznym i kulturowym otoczeniu, które tworzymy wspólnie wszyscy, jako społeczność lokalna. Sytuacja ciągłych, dynamicznych przemian społeczno – ekonomicznych, jakich jesteśmy świadkami, dotyczy wszystkich bez wyjątku rodzin. Dla jednych te nowe realia stają się wyzwaniem, bodźcem do dynamicznego działania, dla innych czasy te okazują się zbyt trudne, jak się okazuje nierzadko sprzyjają załamaniu i kryzysom, rozpadom domowego ogniska. Dlatego szczególnie ważne jest wczesne wykrywanie i diagnozowanie problemów oraz wsparcia rodzin, szczególnie tych zagrożonych niewydolnością w wypełnianiu swoich funkcji.

Szereg instytucji w zakresie swych powinności i zadań , ma wpisane różne formy działań na rzecz wzmocnienia i wspierania rodziny: oświata, służba zdrowia, policja, pomoc społeczna itp. Podmioty te posiadają określony potencjał, aby potrzebująca rodzina mogła liczyć na rzeczywistą pomoc. Pomimo że te istniejące możliwości i środki są ograniczone, to jednak pozwalają na podejmowanie skutecznych działań na rzecz rodziny.

Założeniem programu, jest aktywizowanie i rozwijanie systemu wsparcia rodzin i dzieci w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu swych funkcji. Przywrócenie im zdolności do wypełniania ról, oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Należy również podkreślić, iż realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych, przy założeniu wykorzystania potencjału konkretnych rodzin na zasadzie wsparcia i motywowania w oparciu o zasadę subsydiarności.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu Wspierania Rodziny są zbieżne z kierunkami działań, przyjętymi w strategii rozwiązywania problemów społecznych na szczeblu gminy i powiatu oraz innych aktach prawnych regulujących pomoc dziecku i rodzinie, jak również obligują wszelkie instytucje i służby do aktywnego podjęcia działań na rzecz pomocy rodzinie.

I. Diagnoza problemowa z analizą SWOT

Miasto i Gmina Nowa Dęba zajmuje powierzchnię 142 km² i składa się z sześciu sołectw, jednego osiedla i miasta.

Według stanu z miesiąca grudnia 2012 roku Miasto i Gminę Nowa Dęba zamieszkiwało 18 757 osób ze stałym pobytem, w tym: 11 567 osób z terenu miasta i 7 190 osób z terenów wiejskich.

W latach 1985 - 2011 urodziło się ponad 5 600 dzieci.

Rodzin z trójką dzieci lub więcej jest obecnie 524 w tym:

1. Miasto – 272

2. Gmina – 252, w tym:

- Alfredówka 33

- Buda Stalowska 11

- Chmielów 67

- Cygany 35

- Jadachy 49

- Rozalin 25

- Tarnowska Wola 32

(źródło: dane uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Dębie)

Podobnie jak w całym kraju, również w gminie Nowa Dęba w ostatnich latach obserwuje się zjawisko spadku liczby mieszkańców, lokalne społeczeństwo starzeje się, wzrasta liczba rodzin niepełnych co jest niejednokrotnie skutkiem migracji zarobkowych, co rodzi problem „euro sieroctwa”. Zjawiska te niekorzystnie wpływają na sytuację rodziny, mogą wiązać się obniżeniem poczucia znaczenia i wartości rodziny oraz generować problemy charakterystyczne dla współczesnych rodzin.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Nowa Dęba na lata 2006 – 2013 (oraz trwające prace nad jej aktualizacją), - Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2016, - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2013, - Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2012 – 2014, - kompetentna i stale doskonaląca się kadra pomocy społecznej, w tym utworzone 2 nowe stanowiska asystenta rodziny, -otwartość UMiG oraz MGOPS w Nowej Dębie na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, pedagogów, - realizacja programów profilaktycznych, - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych dla rodzin, - dostępność do bezpłatnego poradnictwa również w zakresie prawa rodzinnego, - baza instytucji współpracujących z rodziną na terenie MiG oraz powiatu (MGOPS, ŚDS,PCPR, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Punkt Interwencji Kryzysowej w Tarnobrzegu, SOK, SOSiR, Policja, Straż Miejska, Sąd, Dom Dziecka) -funkcjonowanie na terenie MiG placówek oświatowych z ofertą zajęć pozalekcyjnych, -funkcjonowanie na terenie MiG placówek służby zdrowia w tym Szpitala Powiatowego, - oferty sportowe i baza lokalowa (SOSiR basen kryty i otwarty, boiska typu ORLIK), - współpraca instytucji wspierających rodzinę, - działające na terenie MiG oraz powiatu stowarzyszenia na rzecz rodziny (np. „WSPARCIE”, Klub Abstynenta, Koło Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo, Caritas etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> - wciąż niska świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, - zbyt niska aktywność w zakresie grup wsparcia i grup samopomocowych, - wysoki wskaźnik bezrobocia i ubóstwa, - ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych, - brak ośrodków wsparcia dziennego na terenie MiG, - brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - bierna postawa rodziców i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach dysfunkcyjnych, - wciąż niska świadomość rodziców w kwestiach edukacyjnych, - uzależnienie rodzin od korzystania z pomocy społecznej, - ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę. - brak rodzin wspierających.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiana mentalności lokalnej społeczności w kwestii stereotypowego postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, - możliwość wykorzystania środków projektu systemowego z EFS na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych poprzez organizację kursów i szkoleń zawodowych, utworzenie dodatkowego stanowiska asystenta rodziny, który obejmie pomocą kolejne rodziny dysfunkcyjne, - utworzenie punktu poradnictwa specjalistycznego dla rodzin, - współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych, - pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, - dążenie do utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci, -wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę oraz organizacjami pozarządowymi, - edukacja rodziców, - zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania, - funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych, - zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - ubożenie społeczeństwa i osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, - zanikanie więzi rodzinnych i tradycji spowodowany stylem współczesnego życia, -wzrost kosztów utrzymania rodzin, - brak możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych rodzin, - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny niewydolne wychowawczo, - rozszerzanie się zjawisk patologicznych, - ograniczanie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów, - demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych, wynikający z systemu prawa, - nierzadko ścisłe wymogi i kryteria zachowania standardów, co do zakładania dziennych ośrodków wsparcia, - ograniczone możliwości finansowe gminy.

I.I. Problem bezrobocia

Pomimo otwarcia zagranicznych rynków pracy i związanej z tym faktem migracji zarobkowej, ważną kwestią społeczną dla naszej gminy nadal pozostaje bezrobocie. Z ogólnej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu na dzień 30.09.2012 r., 1097 osób to mieszkańcy Miasta i Gminy Nowa Dęba. (30.09.2011r. – 979).

Stanowi to 17,8% wszystkich osób bezrobotnych będących w ewidencji PUP na koniec tego miesiąca (30.09.2011r. – 17,6%).

Ponad 54% tej liczby stanowiły kobiety – na koniec września 2012r. w ewidencji urzędu było ich 594 (30.09.2011r. – 571, tj.58,3%).

Według stanu na 30 września 2012r., 144, tj. 13,1% bezrobotnych z terenu Miasta i Gminy Nowa Dęba posiadało prawo do zasiłku (30.09.2011r. – 115, tj. 11,7%).

Spośród osób bezrobotnych z terenu Miasta i Gminy Nowa Dęba figurujących w ewidencji urzędu na dzień 30 września 2012r., 482 osoby to mieszkańcy terenów wiejskich. Stanowią oni 43,9% ogółu.

Ponadto w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu wśród bezrobotnych mieszkańców Miasta i Gminy Nowa Dęba znajdowało się: 610 osób długotrwale bezrobotnych, 212 osób do 25 roku życia, 242 osoby powyżej 50 roku życia, 77 osób niepełnosprawnych.

(źródło: dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu, stan na 30 września 2012 r.)

I. II. Przyczyny korzystania ze świadczeń

Z ogólnej liczby 18 757 mieszkańców ze stałym pobytem zamieszkujących teren Miasta i Gminy Nowa Dęba, w okresie od stycznia do grudnia 2012r., ze świadczeń pomocy społecznej, wypłacanych przez MGOPS w Nowej Dębie w ramach budżetu Wojewody i Gminy skorzystało 769 rodzin (w których jest 2 113 osób) i tak;

- w ramach zadań własnych gminy: 756 rodzin (2 084 osób w rodzinach),
- w ramach zadań zleconych gminie: 41 rodzin (74 osoby w rodzinach),

Z ogólnej liczby rodzin objętych pomocą (769 rodzin):

- 585 rodzin (1 632 osoby w rodzinach) otrzymało pomoc w formie świadczeń pieniężnych,
- 574 rodziny (1 670 osób w rodzinach) zostało objętych pomocą w formie świadczeń niepieniężnych.
- 114 rodzin otrzymało pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej, w szczególności poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, socjalnego.

Usługami opiekuńczymi objętych zostało: 86 osób

- 45 os. w ramach zadań własnych (opiekunki środowiskowe)

- 41 os. w ramach zadań zleconych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (opiekunki specjalistyczne). Łącznie wykonano 15 886 godzin świadczeń usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania podopiecznych.

Tabela nr 1. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w roku 2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
Długotrwała choroba	562
Bezrobocie	433
Niepełnosprawność	421
Ubóstwo	399
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	150
w tym:	
- rodziny niepełne	109
- rodziny wielodzietne	43
Potrzeba ochrony macierzyństwa	112
Alkoholizm	86
Przemoc w rodzinie	9
Zdarzenia losowe	8
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6
Narkomania	2
Bezdomność	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności MGOPS w Nowej Dębie, stan na 2012 r.

Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w 2012 roku była długotrwała choroba (562 rodziny), bezrobocie (433 rodziny), niepełnosprawność (421 rodzin) i ubóstwo (342 rodziny).

O ile bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz potrzeba ochrony macierzyństwa znajdują się na środkowych pozycjach statystyki powodów przyznawania pomocy społecznej, to traktowane są przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczą najsłabszej grupy społecznej jaką są kobiety i dzieci.

Najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu i opiece nad dziećmi wynika właśnie z powodów zajmujących czołowe pozycje na liście przyznawania pomocy, a więc długotrwałej choroby, frustrującego długiego okresu pozostawania bez pracy, ubóstwa, niepełnosprawności etc. oraz łączy się z współwystępującymi dysfunkcjami tj. problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie, niezaradność w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie: niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, niezaradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego, niezaradnością w realizowaniu spraw formalnych, urzędowych, biernym podejściu do trudnej sytuacji życiowej.

Z doświadczenia pracowników MGOPS w Nowej Dębie, którzy są z racji pełnionych obowiązków pierwszymi diagnostami środowisk rodzinnych wynika, iż mimo realizowanych dotychczas działań pomocowych na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, potrzeby zintegrowanych form pomocy w tym kierunku stale ewoluują. Zmiany społeczno – ekonomiczne i zmieniający się styl życia, niejednokrotnie dezorganizują lub osłabiają podstawowe role i funkcje rodziny, dlatego też istnieje stała potrzeba monitorowania sytuacji rodzin i budowania nowych projektów pomocowych, dostosowanych do aktualnych potrzeb.

I.III. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonych ustawą,

spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek, o którym mowa w w/w ustawie, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Według danych z grudnia 2012 roku przekazanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu, na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba – 13-ro dzieci umieszczonych zostało w 10 rodzinach zastępczych. Przy czym 9 z nich to rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem. Jedna rodzina o statusie niezawodowym przysposobiła 1 dziecko.

Tabela nr 2. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba wg stanu na: grudzień 2012 r.

Rok	Typ rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2012	Rodziny spokrewnione	9	12
	Rodziny niezawodowe	1	1

Źródło: dane uzyskane z PCPR w Tarnobrzegu, stan na grudzień 2012 r.

Mając na względzie zdiagnozowane dotychczas przez pracowników socjalnych środowiska rodzinne w liczbie 150, przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz rosnącą liczbę rodzin niewydolnych wychowawczo, wymagających wsparcia (bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w roku 2011- 108 rodzin, 104 rodziny niepełne, 7 rodzin wielodzietnych. W roku

2012 - 150 rodzin, 109 rodziny niepełne, 43 rodziny wielodzietne) by pomóc takim rodzinom przeżywającym wielorakie trudności, wprowadzono pomoc w formie asystentury rodzinnej.

W trakcie roku 2012 w ramach Programu Ministerialnego zostały utworzone 2 stanowiska pracy – asystenta rodziny, możliwość utworzenia stanowiska asystenta rodziny wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym.

Powierzając asystentowi pracę z rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zasadność wprowadzanej asystentury, zakres i rodzaj pomocy, jaka powinna być jej udzielona, czas pracy z rodziną, który ustala się w oparciu o wstępną diagnozę i indywidualny plan pracy z daną rodziną.

Na terenie gminy Nowa Dęba od maja 2012 r., dwóch asystentów rodziny objęło pomocą 22 niewydolne pod względem opiekuńczo – wychowawczym rodziny, z czego 4 rodziny to rodziny zastępcze spokrewnione. Potrzeby w tym zakresie stale rosną, dlatego też środowiska rodzinne są na bieżąco monitorowane i typowane do objęcia asystenturą rodzinną, przy założeniu, że na 1 asystenta rodziny przypadać będzie praca nie więcej niż z 20 rodzinami w zależności od złożoności sytuacji problemowych i stopnia trudności.

Do głównych zadań asystenta rodziny należy przede wszystkim:

- 1) Wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 2) Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 3) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 4) Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 5) Prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- 6) Udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 7) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 8) Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

- 9) Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 10) Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 11) Sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.

II. Podstawy prawne warunkujące podjęcie działań w ramach Programu Wspierania Rodziny

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78 poz.483 ze zm.);
- 2) Konwencja Praw Dziecka;
- 3) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r., tj. poz. 788);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich
(Dz. U. z 2010 r., tj. Nr 33, poz. 178.)
- 5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(Dz. U. z 2013 r., poz. 135);
- 6) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182);
- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2005 r., Nr 180 poz. 1493 ze zm.);
- 8) Ustawa z 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 ze zm.);
- 9) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Nowa Dęba na lata 2006 – 2013.
- 10) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., Nr 179, poz.1485 ze zm.)
- 11) Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016.

Do zadań własnych gminy z zakresu zadań administracji publicznej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zawartych w ustawie z dnia 09 czerwca 2011 r., o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* należą w myśl Art. 176:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona),
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

II. I. Cele główne i szczegółowe Programu

Tak zwana „zdrowa”, pełna, tradycyjna rodzina zaczyna stanowić kategorię unikatową, wypierają ją inne wartości, atrakcyjniejsze dla współczesnego społeczeństwa. Wspieranie i promowanie wydolnych rodzin powinno być kluczowym elementem Programu, pozwoli to uchronić rodziny przed marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Założeniem niniejszego programu jest budowanie spójnego systemu wsparcia rodzin zarówno wydolnych w realizowaniu swoich podstawowych funkcji, jak i przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, rodzin którym czasowo ograniczono władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Program zakłada realizację głównie zadań założonych w ustawie *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Bardzo ważne jest zatem, aby możliwie jak najwięcej podmiotów i instytucji uczestniczyło w procesie wspierania rodziny.

Cel główny Programu:

TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU RODZINY, POPRZEZ ZAPEWNIENIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA DZIECIOM I RODZINOM ZAMIESZKUJĄCYCH TEREN MIASTA I GMINY NOWA DĘBA ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ORAZ TYCH, KTÓRE W SPOSÓB NIEPRAWIDŁOWY WYPEŁNIAJĄ FUNKCJĘ OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZĄ W CELU PRZYWRÓCENIA IM ZDOLNOŚCI DO PEŁNIENIA FUNKCJI I PRZECIWDZIAŁANIU UMIESZCZANIA DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Cel szczegółowy I:

Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Działania:

- Szeroko rozumiane wspieranie rodzin i dzieci przez instytucje, służby i podmioty, które statutowo mają za zadanie działania na rzecz dobra rodziny;
- Szersze udostępnianie usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- Tworzenie i realizacja programów profilaktyki z zakresu promocji i wspierania rodzin tak w środowisku lokalnym jak i szkolnym, rodzinnym (prelekcje, warsztaty dla rodziców itp.);
- Promowanie rodzinnej integracji i prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny (pikniki integracyjne, happeningi);
- Czynienie starań w kierunku utworzenia na terenie gminy Nowa Dęba świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci oraz punktu porad specjalistycznych dla rodzin z możliwością prowadzenia terapii rodzinnej;
- Zapewnienie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę;
- Podejmowanie działań informacyjno –profilaktycznych (plakaty, ulotki itp.).

Realizatorzy: Urząd Miasta i Gminy, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Samorządowy Ośrodek Kultury, Samorządowy Ośrodek Sportu i Rekreacji, Organizacje pozarządowe, Parafie, lokalne media.

Okres realizacji: 2013 r. do 2015 r.

Wskaźniki: Liczba wspieranych rodzin, udzielonych porad, przeprowadzonych szkoleń, kursów, warsztatów, liczba uczestników, liczba zorganizowanych imprez, dane ze sprawozdań i z realizacji programów przez poszczególne jednostki i organizacje.

Cel szczegółowy II:

Zapewnianie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Działania:

- Udzielanie odpowiedniej pomocy finansowej i rzeczowej wspieranym rodzinom: zabezpieczenie w budżecie gminy środków na wypłatę odpowiednich świadczeń (zasiłki stałe, celowe, okresowe itp., pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, organizowanie wyprawek szkolnych, stypendiów, organizacja i dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży);
- Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej;
- Analiza i monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Realizacja Miejsko – Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy;
- Interwencje w rodzinach;
- Umożliwienie powstania grup wsparcia i grup samopomocowych;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Realizatorzy: Urząd Miasta i Gminy, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Straż Miejska, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej, Placówki Oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Organizacje pozarządowe.

Okres realizacji: 2013 r. – 2015 r.

Wskaźniki: Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej, liczba zorganizowanych form wypoczynku, uczestników wypoczynku, umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci liczba monitorowanych rodzin, dane ze sprawozdań z realizacji zadań i programów jednostek i organizacji, liczba interwencji w rodzinach, liczba konsultacji.

Cel szczegółowy III:

Praca z rodzicami, którym czasowo ograniczono władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Działania:

- Objęcie w razie potrzeb specjalistyczną pomocą psychologiczną rodzin, którym ograniczono czasowo władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej;
- Praca socjalna z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w jednym z typów pieczy zastępczej;
- Stała współpraca z PCPR w Tarnobrzegu - jednostką realizującą działania w zakresie pieczy zastępczej;
- Kierowanie rodzin na odpowiednie terapie lub specjalistyczne leczenie;
- Pomoc rodzinie w uzyskaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego i odzyskaniu zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych;
- Wspieranie aktywności zawodowej rodzin;
- Opiniowanie wniosków do sądu o powrót dziecka do rodziny naturalnej;
- Współpraca z kuratorami, pedagogami, wychowawcami.

Realizatorzy / Partnerzy: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Tarnobrzegu, Powiatowy Urząd Pracy,

Okres realizacji: 2013 r. – 2015 r.

Wskaźniki: Liczba rodzin objętych wsparciem, pomocą specjalistyczną, liczba osób uczestniczących w terapii i leczeniu, liczba udzielonych porad i konsultacji, liczba wydanych opinii na potrzeby innych instytucji.

II.II. Adresaci

Odbiorcami Miejsko - Gminnego Programu Wspierania rodziny są rodziny zamieszkujące teren Miasta i Gminy Nowa Dęba, a w szczególności te przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, borykające się z problemem uzależnień, ubóstwem oraz brakiem zatrudnienia, a więc zagrożone wykluczeniem społecznym. Program ten skierowany jest również do przedstawicieli instytucji oraz służb samorządowych oraz organizacji pozarządowych, pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

II. III. Realizatorzy i partnerzy

Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Dęba na lata 2013-2015 będzie służył stwarzaniu możliwości do rozwoju lokalnej polityki prorodzinnej, oraz uzupełniał strategię rozwiązywania problemów społecznych. Przy realizacji niniejszego Programu zakłada się współpracę takich podmiotów i instytucji jak:

- Urząd Miasta i Gminy w Nowej Dębie (właściwe referaty i stanowiska UM i Gm.);
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Dębie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Dębie;
- Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie oraz jej filia w Tarnobrzegu;
- Komisariat Policji w Nowej Dębie;

- Straż Miejska w Nowej Dębie;
- Samorządowy Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowej Dębie;
- Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie;
- Miejsko – Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Dębie;
- Placówki Oświatowe, świetlice szkolne na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba;
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie;
- Stowarzyszenia, Kluby Sportowe działające na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba;
- Parafie Rzymsko – Katolickie na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba;
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz wspierania rodziny na terenie Miasta i Gminy Nowa Dęba;
- Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu;
- Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Tarnobrzegu;
- Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu;
- Osoby prywatne – sponsorzy;
- Lokalne media.

W realizacji swoich zadań, wyżej wymienione podmioty, kierować się będą dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

III. Prognozowane rezultaty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Wykreowanie w środowisku lokalnym pozytywnego obrazu i wzorca funkcjonowania rodziny, oraz wrażliwości na problemy rodzin poprzez podejmowane działania profilaktyczne promujące wartości rodzinne,
- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Objęcie profesjonalną, kompleksową pomocą dzieci i rodziny ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- Szeroko rozumiane polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- Ograniczenie patologii społecznej, przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie,
- Polepszenie i wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- Zwiększenie aktywności organizacji i instytucji działających na rzecz rodziny,
- Zwiększenie świadomości rodzin, co do ich własnego potencjału w celu przezwycięzania trudnej sytuacji życiowej oraz możliwości uzyskania pomocy (upowszechnianie i ułatwianie dotarcia do ofert wsparcia).

III. I. Monitoring, ewaluacja oraz źródła finansowania Programu

Monitoring realizacji programu polegał będzie na gromadzeniu danych, dotyczących wykonanych zadań w ramach programu, pozyskanych na podstawie opracowanych i wdrożonych modeli przepływu informacji, między koordynatorem Programu tj. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Dębie a jego współrealizatorami, w celu oceny czy i w jakim stopniu program osiąga założone cele.

Ewaluacja będzie miała na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty, oraz czy i w jakim stopniu pozwoliły one na realizację wyznaczonych celów programu. Raport z ewaluacji i monitoringu programu, sporządzany będzie po zakończeniu każdego roku kalendarzowego wraz ze sprawozdaniem z działalności MGOPS w Nowej Dębie.

Źródłem finansowania Miejsko - Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą środki własne realizatorów oraz środki pozyskane z zewnątrz.